EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2020 05 20
COM(2020) 512 final

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl 2020 m. Italijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2020 m. Italijos stabilumo programos

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl 2020 m. Italijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2020 m. Italijos stabilumo programos

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo[1], ypač į jo 5 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo[2], ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

(1) 2019 m. gruodžio 17 d. Komisija priėmė metinę tvaraus augimo strategiją, kuria pradedamas 2020 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. Ji tinkamai atsižvelgė į 2017 m. lapkričio 17 d. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos paskelbtą Europos socialinių teisių ramstį. 2019 m. gruodžio 17 d. Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 taip pat priėmė įspėjimo mechanizmo ataskaitą, kurioje Italija nurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Tą pačią dieną Komisija taip pat priėmė rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos;

(2) 2020 m. vasario 26 d. paskelbta 2020 m. Italijos ataskaita[3]. Joje įvertinta Italijos pažanga, padaryta įgyvendinant 2019 m. liepos 9 d. Tarybos priimtas šaliai skirtas rekomendacijas[4], veiksmai, kurių šalis ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais jai

[1] OL L 209, 1997 8 2, p. 1.
[2] OL L 306, 2011 11 23, p. 25.
[3] SWD(2020) 511 *final*.
[4] OL C 301, 2019 9 5, p. 117.

skirtas rekomendacijas, ir Italijos pažanga siekiant nacionalinių tikslų pagal strategiją „Europa 2020“. Į ją įtraukti ir nuodugnios apžvalgos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnį rezultatai, kurie taip pat buvo paskelbti 2020 m. vasario 26 d. Atlikusi analizę Komisija padarė išvadą, kad Italijoje yra susidaręs perviršinis makroekonominis disbalansas. Visų pirma, esant dideliam nedarbui ir vis dar aukštam neveiksnių paskolų lygiui, didelė valdžios sektoriaus skola ir užsitęsusi mažo našumo tendencija kelia riziką, kuri gali turėti tarpvalstybinių pasekmių;

(3) 2020 m. kovo 11 d. Pasaulio sveikatos organizacija COVID-19 protrūkį oficialiai paskelbė pasauline pandemija. Dėl pandemijos piliečiai, visuomenė ir ekonomika pateko į ekstremalią didelio pavojaus visuomenės sveikatai situaciją. Ji kelia didžiulį spaudimą nacionalinėms sveikatos sistemoms, trikdo pasaulines tiekimo grandines, kelia finansų rinkų nestabilumą, lemia vartotojų paklausos sukrėtimus ir neigiamai veikia įvairius sektorius. Ji kelia grėsmę žmonių darbo vietoms, jų pajamoms ir įmonių verslui. Jos sukeltas didelis ekonominis sukrėtimas jau turi skaudžių pasekmių Europos Sąjungoje. 2020 m. kovo 13 d. Komisija priėmė komunikatą[5], kuriuo raginama užtikrinti suderintą ekonominį atsaką į krizę, įtraukiant visus nacionalinio ir Sąjungos lygmens suinteresuotuosius subjektus;

(4) kelios valstybės narės paskelbė nepaprastąją padėtį arba ėmėsi neatidėliotinų priemonių. Visos neatidėliotinos priemonės turėtų būti griežtai proporcingos, būtinos, ribotos trukmės ir atitikti Europos bei tarptautinius standartus. Joms turėtų būti taikoma demokratinė priežiūra ir nepriklausoma teisminė peržiūra;

(5) 2020 m. kovo 20 d. Komisija priėmė Komunikatą dėl Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios išvengimo sąlygos taikymo[6]. Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 1 dalyje, 6 straipsnio 3 dalyje, 9 straipsnio 1 dalyje bei 10 straipsnio 3 dalyje ir Reglamento (EB) Nr. 1467/97 3 straipsnio 5 dalyje bei 5 straipsnio 2 dalyje nustatytą išlygą sudaromos palankesnės sąlygos koordinuoti biudžeto politiką esant dideliam ekonomikos nuosmukiui. Komunikate Komisija pritarė Tarybos nuomonei, kad, atsižvelgiant į numatomą didelį ekonomikos nuosmukį dėl COVID-19 protrūkio, dabartinės sąlygos leidžia pradėti taikyti šią išlygą. 2020 m. kovo 23 d. valstybių narių finansų ministrai pritarė Komisijos vertinimui. Pradėjus taikyti bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą leidžiama laikinai nukrypti nuo vidutinio laikotarpio biudžeto tikslui pasiekti numatyto koregavimo plano, jei tai nekelia pavojaus fiskaliniam tvarumui vidutiniu laikotarpiu. Kalbant apie korekcinę dalį, Taryba taip pat gali, remdamasi Komisijos rekomendacija, priimti patikslintą fiskalinę trajektoriją. Taikant bendrąją nukrypti leidžiančią išlygą Stabilumo ir augimo pakto procedūros nestabdomos. Ji suteikia galimybę valstybėms narėms nukrypti nuo paprastai taikomų biudžetinių reikalavimų, o Komisijai ir Tarybai – imtis būtinų politikos koordinavimo priemonių laikantis Pakto;

(6) siekiant apriboti ir kontroliuoti pandemijos plitimą, padidinti nacionalinių sveikatos sistemų atsparumą, verslui bei namų ūkiams teikiamos paramos priemonėmis sušvelninti socioekonominius padarinius ir užtikrinti adekvačias sveikatos ir saugos sąlygas darbo vietoje, kad būtų galima atnaujinti ekonominę veiklą, reikia nuolatinių veiksmų. Kad paremtų valstybių narių pastangas tose srityse, ES turėtų visapusiškai išnaudoti įvairias turimas priemones. Be to, valstybės narės ir Sąjunga turėtų bendradarbiaudamos rengti priemones, kurios yra būtinos, kad galėtume grįžti prie įprasto savo visuomenės ir ekonomikos funkcionavimo ir tvaraus augimo,

[5] COM(2020) 112 *final*.
[6] COM(2020) 123 *final*.

įtraukdamos, *inter alia*, žaliąją pertvarką bei skaitmeninę transformaciją ir naudodamosi visa krizės metu įgyta patirtimi;

(7) dėl COVID-19 krizės išryškėjo bendrosios rinkos gebėjimas lanksčiai prisitaikyti prie išskirtinių aplinkybių. Vis dėlto siekiant užtikrinti greitą ir sklandų perėjimą prie atsigavimo etapo ir laisvo prekių, paslaugų bei darbuotojų judėjimo, išskirtines priemones, neleidžiančias įprastai veikti bendrajai rinkai, būtina panaikinti, kai tik jos bus nebebūtinos. Dabartinė krizė parodė, kad sveikatos sektoriuje reikia pasirengimo krizėms planų, visų pirma apimančių geresnes pirkimo strategijas, diversifikuotas tiekimo grandines ir strateginius būtiniausių prekių rezervus. Jie yra esminiai platesnių pasirengimo krizėms planų rengimo elementai;

(8) kad visus nenaudojamus Europos struktūrinių ir investicijų fondų išteklius valstybės narės galėtų sutelkti išskirtiniam COVID-19 pandemijos poveikiui švelninti, Sąjungos teisės aktų leidėjas jau priėmė atitinkamų teisės aktų pakeitimus[7]. Tais pakeitimais bus suteikta papildomų lankstumo galimybių ir nustatytos supaprastintos ir racionalizuotos procedūros. Siekiant sumažinti pinigų srautų sunkumus, valstybėms narėms taip pat suteikta galimybė 2020–2021 finansiniais metais pasinaudoti 100 % bendru finansavimu iš Sąjungos biudžeto. Italija raginama visapusiškai pasinaudoti tomis galimybėmis, kad padėtų asmenims ir sektoriams, kuriuos šie iššūkiai paveikė labiausiai;

(9) dėl ilgalaikių ekonominių ir socialinių skirtumų, skirtingo konkurencingumo potencialo ir priklausomumo nuo turizmo laipsnio tikėtina, kad skirtinguose Italijos regionuose ir teritorijose socioekonominiai pandemijos padariniai bus nevienodi. Todėl kyla rizika, kad regioniniai ir teritoriniai skirtumai Italijoje didės, t. y. didės skirtumai tarp mažiau išsivysčiusių ir labiau išsivysčiusių regionų, tarp socialinių periferinių teritorijų ir likusių miesto vietovių, taip pat tarp kai kurių miesto ir kaimo vietovių. Atsižvelgiant į riziką, kad laikinai sutriks valstybių narių tarpusavio konvergencijos procesas, dabartinėmis aplinkybėmis reikia tikslinių atsakomųjų politikos priemonių;

(10) 2020 m. balandžio 30 d. Italija pateikė 2020 m. stabilumo programą;

(11) šiuo metu Italijai taikoma Stabilumo ir augimo pakto prevencinė dalis ir skolos taisyklė;

(12) 2020 m. stabilumo programoje Vyriausybė numato nominaliojo balanso pablogėjimą nuo 1,6 % BVP deficito 2019 m. iki 10,4 % BVP deficito 2020 m. Numatoma, kad 2021 m. deficitas sumažės iki 5,7 % BVP. 2020 m. stabilumo programoje numatoma, kad 2019 m. ties 134,8 % BVP stabilizavęsis valdžios sektoriaus skolos ir BVP santykis 2020 m. padidės iki 155,7 %. Makroekonominę ir fiskalinę perspektyvą veikia didelis neapibrėžtumas dėl COVID-19 pandemijos. Biudžeto projekcijos

---

[7] 2020 m. kovo 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/460, kuriuo dėl konkrečių priemonių investicijoms į valstybių narių sveikatos priežiūros sistemas ir kitus jų ekonomikos sektorius sutelkti reaguojant į COVID-19 protrūkį iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013 ir (ES) Nr. 508/2014 (Atsako į koronaviruso grėsmę investicijų iniciatyva) (OL L 99, 2020 3 31, p. 5), ir 2020 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/558, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1301/2013 ir (ES) Nr. 1303/2013, kiek tai susiję su konkrečiomis priemonėmis, kuriomis sudaromos išskirtinės lanksčios sąlygos naudoti Europos struktūrinių ir investicijų fondų lėšas reaguojant į COVID-19 protrūkį (OL L 130, 2020 4 24, p. 1).

grindžiamos šaliai būdinga rizika, t. y. didelėmis valstybės garantijomis ir valstybės obligacijų pajamingumo kintamumu;

(13) reaguodama į COVID-19 pandemiją ir laikydamasi suderinto Sąjungos požiūrio, Italija ėmėsi biudžetinių priemonių, kad padidintų sveikatos sistemos pajėgumą, suvaldytų pandemiją ir suteiktų pagalbą labiausiai nukentėjusiems asmenims ir sektoriams. Pagal 2020 m. stabilumo programą tos biudžetinės priemonės 2020 m. sudaro 4,5 % BVP. Šios priemonės apima sustiprintą sveikatos priežiūrą ir civilinę saugą, išplėstines darbo užmokesčio priedų sistemas ir finansinę paramą savarankiškai dirbantiems asmenims ir įmonėms. Be to, Italija nustatė priemones, kurios neturės tiesioginio poveikio biudžetui, bet padės remti įmonių likvidumą; tarp jų – mokesčių atidėjimas bei paskolų garantijos. Apskritai priemonės, kurių ėmėsi Italija, atitinka Komisijos komunikate dėl suderinto ekonominio atsako į COVID-19 protrūkį išdėstytas gaires. Visiškas tų priemonių įgyvendinimas, o vėliau, kai leis ekonominės sąlygos, fiskalinės politikos perorientavimas siekiant užtikrinti apdairią vidutinio laikotarpio fiskalinę būklę padės išsaugoti fiskalinį tvarumą vidutiniu laikotarpiu;

(14) remiantis Komisijos 2020 m. pavasario prognoze, grindžiama nesikeičiančios politikos scenarijumi, Italijos valdžios sektoriaus balansas bus −11,1 % BVP 2020 m. ir −5,6 % BVP 2021 m. Numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos ir BVP santykis 2020 m. pasieks 158,9 % BVP, o 2021 m. – 153,6 % BVP;

(15) dėl to, kad Italija 2019 m. nesilaikė skolos taisyklės, ir dėl 2020 m. planuojamo 3 % BVP deficito ribos viršijimo 2020 m. gegužės 20 d. Komisija paskelbė pranešimą, parengtą pagal Sutarties 126 straipsnio 3 dalį. Apskritai analizė rodo, kad nėra pakankamai įrodymų, kad būtų galima daryti išvadą, jog Sutartyje ir Reglamente (EB) Nr. 1467/1997 apibrėžto skolos kriterijaus laikomasi arba nesilaikoma, tačiau deficito kriterijaus nesilaikoma;

(16) dėl COVID-19 pandemijos nacionalinė sveikatos sistema patyrė precedento neturintį spaudimą, o tai rodo, kad yra struktūrinių trūkumų ir reikia didinti pasirengimą krizėms. Nors Italijos sveikatos priežiūros išlaidos yra mažesnės už ES vidurkį, šalies sveikatos priežiūros sistemai būdingos labai specializuotos ir kokybiškos universalios paslaugos ir apskritai jai pavyko užtikrinti prieinamas sveikatos priežiūros paslaugas. Vis dėlto, ypač prasidėjus pandemijai, sveikatos priežiūros sistemos valdymo susiskaidymas ir centrinės bei regioninės valdžios institucijų veiklos koordinavimas sulėtino kai kurių plitimo valdymo priemonių įgyvendinimą. Regioninių sveikatos priežiūros sistemų atsakas į krizę pirmiausia buvo grindžiamas ypatingu, visų pirma sveikatos priežiūros darbuotojų ir vietos socialinių tarnybų, sutelkimu. Taip buvo kompensuotos fizinės infrastruktūros ribos, sveikatos priežiūros darbuotojų skaičius ir investicijos, kuriomis pastaraisiais metais siekta gerinti struktūras ir paslaugas. Italijos vyriausybė dėjo daug pastangų, kad sušvelnintų viruso plitimą, sumažintų spaudimą ligoninėms ir sukurtų papildomų priežiūros pajėgumų. Siekiant užtikrinti saugų grįžimą prie gamybinės veiklos, šiuo metu rengiama ilgalaikė ribojimo strategija. Be valdymo procesų ir pasirengimo krizėms planų tobulinimo, laikotarpio po COVID-19 politika turėtų būti siekiama sumažinti viešųjų investicijų į sveikatos priežiūrą trūkumą. Vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu bus labai svarbu parengti strateginį investicijų planą siekiant padidinti Italijos sveikatos priežiūros sistemos atsparumą ir užtikrinti nuolatinį prieinamų sveikatos priežiūros paslaugų teikimą. Atsižvelgiant į dabartines sveikatos sektoriaus darbo jėgos prognozes, pirmiausia reikėtų rengti politiką, kuri padėtų pašalinti sveikatos sektoriaus darbo jėgos mokymo, įdarbinimo ir išlaikymo kliūtis;

(17) izoliavimo priemonės, kurių imtasi reaguojant į sveikatos krizę, daro didelį neigiamą poveikį darbo rinkai ir socialinėms sąlygoms. Prieš krizę socialinė padėtis pamažu gerėjo, net jei skurdo ar socialinės atskirties, dirbančiųjų skurdo ir pajamų nelygybės rizika išliko didelė ir labai skirtinga įvairiuose regionuose. Atsižvelgiant į COVID-19 protrūkio poveikį ir jo padarinius, reikėtų stiprinti socialinės apsaugos tinklus, kad būtų užtikrintas tinkamas pajamų pakeitimas, neatsižvelgiant į užimtumo statusą, įskaitant tuos asmenis, kurie susiduria su socialinės apsaugos galimybių spragomis. Pajamų pakeitimo ir paramos stiprinimas yra ypač svarbūs netipiniams darbuotojams ir pažeidžiamoje padėtyje esantiems asmenims. Taip pat labai svarbu teikti paslaugas, kuriomis didinama socialinė įtrauktis ir įtrauktis į darbo rinką. Naujoji minimalių pajamų sistema, pagal kurią praėjusiais metais išmokos buvo mokamos daugiau kaip vienam milijonui namų ūkių (vidutiniškai 513 EUR), gali sušvelninti krizės padarinius. Tačiau būtų galima pagerinti jos galimybes pasiekti pažeidžiamas grupes. Vyriausybė laikinai nustatė papildomas „neatidėliotinas pajamas“, kad paremtų namų ūkius, kurie iki šiol neturėjo teisės gauti minimalių pajamų. Asmenims, dirbantiems šešėlinės ekonomikos sektoriuose, visų pirma žemės ūkio, maisto pramonės ir būsto sektoriuose, taip pat kyla pavojus susidurti su socialinės apsaugos galimybių ir pajamų rėmimo spragomis. Reaguodama į šį iššūkį, Vyriausybė neseniai sušvelnino nedeklaruojamą darbą dirbančių asmenų užimtumo statuso įteisinimo ir dirbančių migrantų leidimo gyventi gavimo ar pratęsimo taisykles. Neigiamos demografinės tendencijos ir protų nutekėjimas taip pat gali pakenkti augimo perspektyvoms. Be sudėtingesnių darbo rinkos sąlygų, kokybiškų paslaugų trūkumas skatina gyventojų skaičiaus mažėjimą pietiniuose regionuose ir kaimo vietovėse. Labai svarbu gerinti prieigą prie e. paslaugų, ypač atsižvelgiant į ribotą judumą;

(18) nuo krizės pradžios Italija imasi veiksmų, kad sumažintų poveikį užimtumui. Sutrumpinto darbo laiko tvarka (*Cassa integrazione*) atliko svarbų vaidmenį ir tikimasi, kad taip bus ir ateityje. Išplėtus atitikties reikalavimams kriterijus, ši tvarka taikoma ir mažosioms bei labai mažoms įmonėms, taip pat visiems ekonomikos sektoriams ir darbuotojams. Be to, savarankiškai dirbantiems asmenims sukurta atskira (laikina) tvarka. Prieš krizę darbo rinkos sąlygos toliau gerėjo. 2019 m. užimtumo lygis pasiekė 64 % – tai didžiausias kada nors užfiksuotas lygis. Tačiau jis vis tiek buvo daug mažesnis už Sąjungos vidurkį. Nedarbo lygis, kaip ir kiti darbo rinkos sąstingio rodikliai, išliko aukštas ir, remiantis Komisijos prognoze, numatoma, kad 2020 m. jis toliau didės iki 11,8 %, o 2021 m. vėl sumažės iki 10,7 %. Laikinųjų darbo sutarčių dalis taip pat buvo didelė, nepaisant to, kad nuo 2018 m. vidurio darbo vietų kūrimas buvo susijęs su nuolatinėmis darbo vietomis. Ateityje, siekiant skatinti tvarų ir įtraukų ekonomikos atsigavimą, labai svarbu integruoti į darbo rinką neaktyvius jaunuolius ir moteris. Siekiant sustiprinti valstybines užimtumo tarnybas ir geriau jas integruoti į socialines tarnybas, suaugusiųjų mokymosi ir profesinio mokymo sritis, imtasi tam tikrų veiksmų. Tačiau šių tarnybų įdarbinimo pajėgumai tebėra menki ir įvairiuose regionuose labai skiriasi. Darbdavių dalyvavimas taip pat išlieka nedidelis. Palaipsniui atšaukiant izoliavimo priemones, įmonėms ir darbuotojams gali būti naudingos lanksčios darbo sąlygos ir nuotolinis darbas. Reaguodama į krizę Vyriausybė patvirtino laikinas priemones, kuriomis siekiama suderinti asmeninį ir profesinį gyvenimą, pavyzdžiui, skatinti pažangų darbo modelį ir specialias atostogas, taip pat suteikti kūdikių priežiūros kuponus. Nepaisant pastarojo meto pastangų, lygių galimybių ir profesinio bei asmeninio gyvenimo pusiausvyros politikos skatinimo priemonės, taip pat prieinamų ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros bei ilgalaikės priežiūros paslaugų pasiūla tebėra silpnos ir menkai integruotos;

(19) esant dabartinei ekstremaliajai situacijai taip pat matyti, kad reikia gerinti skaitmeninį mokymąsi ir įgūdžius, be kita ko, darbingo amžiaus suaugusiųjų ir nuotolinio mokymosi srityje. Siekiant skatinti pažangų ir įtraukų ekonomikos atsigavimą ir pagal planą įgyvendinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, labai svarbu investuoti į švietimą ir įgūdžius. Šiuo atžvilgiu švietimo ir mokymo rezultatai tebėra didelis iššūkis Italijai. Pagrindinių įgūdžių įgijimo lygis įvairiuose regionuose labai skirtingas, o mokyklos nebaigusių asmenų skaičius gerokai viršija Sąjungos vidurkį (13,5 %, palyginti su 10,3 % 2019 m.), ypač ne Sąjungoje gimusių moksleivių atveju (33 %). Atsižvelgiant į judumo apribojimus, gali padidėti regioniniai ir teritoriniai skirtumai. Todėl ypač svarbu investuoti į nuotolinį mokymąsi, taip pat į skaitmeninę infrastruktūrą ir pedagogų bei besimokančių asmenų įgūdžius. Italijoje taip pat yra mažiau gamtos mokslų ir inžinerijos absolventų, palyginti su Sąjungos vidurkiu, o aukštąjį išsilavinimą įgijusių asmenų skaičius tebėra labai mažas (27,6 % 2019 m.). Be to, Italijos įmonės, palyginti su panašiomis šalimis, mažiau investuoja į savo darbuotojų mokymą, susijusį su informacinėmis ir ryšių technologijomis. Atsižvelgiant į mažėjantį žemos kvalifikacijos darbų skaičių, žemas žemos kvalifikacijos suaugusiųjų dalyvavimo mokymuose lygis taip pat kelia susirūpinimą. Siekiant padėti darbuotojams įgyti su darbo rinka susijusių įgūdžių ir skatinti teisingą perėjimą prie labiau skaitmeninės ir tvaresnės ekonomikos, kaip niekad svarbūs išlieka kvalifikacijos kėlimas ir perkvalifikavimas;

(20) krizė sustiprino poreikį remti įmonių galimybes gauti finansavimą. Italija patvirtino keletą įmonių likvidumo srauto rėmimo schemų, be kita ko, pagal Laikinąją valstybės pagalbos priemonių, skirtų ekonomikai remti reaguojant į dabartinį COVID-19 protrūkį, sistemą[8]. Tokias schemas labai svarbu veiksmingai įgyvendinti, be kita ko, pasitelkiant bankų sistemos teikiamas garantijas, siekiant užtikrinti, kad jomis galėtų pasinaudoti visos įmonės, ypač mažosios ir vidutinės įmonės (MVĮ) ir tos, kurios yra labiausiai paveiktuose sektoriuose ir geografinėse vietovėse, taip pat novatoriškos įmonės. Rengiant ir įgyvendinant šias priemones reikia atsižvelgti į bankų sektoriaus atsparumą. Rinkos finansavimui skirtomis tiesioginėmis dotacijomis ir paskatomis taip pat galima remti MVĮ ir novatoriškų įmonių likvidumą. Novatoriškoms įmonėms (dažnai neturinčioms užstato) sunkiau gauti kreditą, o dabartinė krizė gali pabloginti padėtį. Mokesčių ir socialinių įmokų mokėjimo valstybei atidėjimas padėjo pagerinti įmonių pinigų srautus. Tačiau reikėtų užkirsti kelią vėlavimui atlikti patvirtintus mokėjimus, nesvarbu, ar tai būtų administracinių institucijų ir įmonių, ar įmonių tarpusavio mokėjimai, nes tai stabdo visų įmonių, ypač mažesnių, likvidumą;

(21) siekiant skatinti ekonomikos atsigavimą, bus svarbu paankstinti brandžių viešųjų investicinių projektų įgyvendinimą ir skatinti privačiąsias investicijas, be kita ko, imantis atitinkamų reformų. Investicijos, kuriomis remiama žalioji pertvarka, bus ypač svarbios siekiant remti ekonomikos atsigavimą ir didinti atsparumą ateityje. Italija yra labai pažeidžiama ekstremalių oro sąlygų ir hidrogeologinių nelaimių, įskaitant sausras ir miškų gaisrus. Kad Italija galėtų pereiti prie neutralizuoto poveikio klimatui ekonomikos, reikės didelių ilgalaikių privačiųjų ir viešųjų investicijų, visų pirma į naujos atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybą, elektros energijos infrastruktūrą, energijos vartojimo efektyvumą ir kt. Žaliojo kurso investicijos, skirtos kovai su klimato kaita, yra nustatytos Italijos nacionaliniame energetikos ir klimato srities veiksmų plane. Jos yra labai svarbios kovojant su klimato kaitos keliama grėsme ir kartu vaidina esminį vaidmenį gaivinant Italijos ekonomiką bei stiprinant jos atsparumą. Žaliojo kurso investicijos taip pat yra labai svarbios mažinant oro taršos

[8] OL C 91I, 2020 3 20, p. 1–9.

poveikį žmonių sveikatai Italijos miestuose, ypač Po baseine. Pavyzdžiui, tvaraus judumo iniciatyvų, tokių kaip vietinių viešųjų autobusų atnaujinimas, įgyvendinimas – spūsčių ir oro taršos problemų sprendimo pavyzdys. Vandentvarkos ir atliekų tvarkymo infrastruktūros trūkumas, ypač pietiniuose regionuose, daro poveikį aplinkai ir sveikatai, o Italijos ekonomika patiria didelių išlaidų ir praranda pajamų. Apskritai atsparumas klimato kaitai yra svarbus visai infrastruktūrai, įskaitant sveikatos priežiūros infrastruktūrą. Tam reikalingos prisitaikymo strategijos. Aplinkos ir klimato kaitos uždavinių, tokių kaip hidrologinė rizika, tvarus judumas mieste, energijos vartojimo efektyvumas, žiedinė ekonomika ir pramonės pertvarka, sprendimas suteikia galimybę padidinti našumą išvengiant netvarios praktikos. Kartu investicijos į tokius projektus gali padėti kurti darbo vietas ir paremti atsigavimą po krizės. Italijai reaguoti į kai kuriuos dėl perėjimo prie neutralizuoto poveikio klimatui ekonomikos kylančius iššūkius, visų pirma 2020 m. šalies ataskaitos[9] D priede nurodytose teritorijose, turėtų padėti 2021–2027 m. Teisingos pertvarkos fondo programavimas. Tai suteiktų Italijai galimybę kuo geriau pasinaudoti šiuo fondu;

(22) izoliavimas dėl COVID-19 protrūkio parodė, kad svarbu investuoti į ekonomikos skaitmeninimą ir įrodė skaitmeninės infrastruktūros svarbą. Žemas Italijos įmonių, ypač MVĮ ir labai mažų įmonių, skaitmeninio intensyvumo ir skaitmeninių žinių lygis sutrukdė joms pasiūlyti e. prekybos ir nuotolinio darbo sprendimų, taip pat teikti ir naudoti skaitmenines priemones izoliavimo laikotarpiu. Siekiant stiprinti e. verslo modelius ir padėti įmonėms prisitaikyti, taip pat didinti našumą ir konkurencingumą, labai svarbu investuoti į skaitmeninimą ir įgūdžius nuolat ir laiku įgyvendinant tikslinę nacionalinę politiką. Galimybė naudotis sparčia ir patikima skaitmenine infrastruktūra pasirodė esanti labai svarbi siekiant užtikrinti, kad valdžios, švietimo, sveikatos priežiūros ir medicinos sektoriuose būtų teikiamos esminės paslaugos, taip pat siekiant stebėti ir kontroliuoti epidemiją. Italija vis dar atsilieka, kiek tai susiję su į patalpas įvestų šviesolaidžio linijų aprėptimi kaimo vietovėse. Reikėtų priimti konkrečias priemones šiai spragai pašalinti, taip pat toliau skatinti ryšio diegimą;

(23) gerai veikianti mokslinių tyrimų ir inovacijų sistema yra nuolatinės, nuoseklios ir įrodymais pagrįstos politikos paramos, investicijų ir tinkamo žmogiškojo kapitalo rezultatas. Dabartinė krizė aiškiai parodė, kad reikia toliau stiprinti spartų mokslininkų keitimąsi duomenimis, įskaitant galimybę naudotojams nemokamai susipažinti su rezultatais ir įrodymais ir prieigą prie atvirojo mokslo. Pastaroji galimybė, taip pat mokslo ir verslo atstovų bendradarbiavimas akivaizdžiai padeda pateikti rinkai mokslinių tyrimų rezultatus, įskaitant tuos, kurie reikalingi vakcinoms ir terapijai, remiantis Italijos pranašumais medicinos pramonės ir mokslinių tyrimų sektoriuje;

(24) veiksmingas viešasis administravimas yra labai svarbus siekiant užtikrinti, kad priemonės, priimtos reaguojant į ekstremaliąją situaciją ir remiant ekonomikos atsigavimą, nebūtų įgyvendinamos lėčiau. Socialinės išmokos, likvidumo priemonės, investicijų telkimas laikotarpio pradžioje ir kt. negali būti veiksmingi, jei jiems trukdo viešojo sektoriaus kliūtys. Trūkumai apima ilgai trunkančias procedūras, įskaitant civilinės teisenos procedūras, žemą skaitmeninimo lygį ir menkus administracinius gebėjimus. Procedūros ir patikros turi būti vykdomos greitai, atsižvelgiant į tai, kad labai padidinami viešieji ištekliai ekonominei veiklai remti. Iki krizės viešojo administravimo institucijų skaitmeninimas buvo netolygus. Valdžios institucijų atstovai ir plačioji visuomenė mažai bendravo internetu. Regionų ir savivaldybių valdomų administracinių procedūrų, kurias galima pradėti ir užbaigti tik skaitmeniniu

[9] SWD(2020) 511 *final*.

būdu, yra mažai. Krizė taip pat atskleidė viešųjų skaitmeninių paslaugų sąveikumo trūkumą. Siekiant palengvinti viešojo administravimo institucijų gebėjimą reaguoti į verslo poreikius, reikia patobulinti ir supaprastinti sektorių reguliavimą, kartu šalinant likusias konkurencijos kliūtis. Galiausiai veiksminga teisingumo sistema yra labai svarbi siekiant užtikrinti investicijų patrauklumą ir verslui palankią ekonomiką, todėl ji bus itin svarbi gaivinant ekonomiką, be kita ko, sudarant sąlygas veiksmingoms gelbėjimo ir ekonomikos gaivinimo sistemoms;

(25) nors šiose rekomendacijose dėmesys sutelktas į pandemijos socioekonominio poveikio švelninimą ir palankesnių sąlygų ekonomikai atsigauti sudarymą, 2019 m. liepos 9 d. Tarybos priimtose 2019 m. konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose taip pat aptartos reformos, būtinos siekiant reaguoti į vidutinio laikotarpio ir ilgalaikius struktūrinius iššūkius. Tos rekomendacijos tebėra aktualios, o jų įgyvendinimas bus toliau stebimas per visą kitų metų Europos semestro metinį ciklą. Taip pat bus stebimas ir rekomendacijų dėl ekonominės politikos, susijusios su investicijomis, įgyvendinimas. Į pastarąsias rekomendacijas turėtų būti atsižvelgta strateginio sanglaudos politikos finansavimo po 2020 m. programavimo procese, be kita ko, rengiant dabartinės krizės poveikio švelninimo priemones ir išėjimo iš jos strategijas;

(26) Italijos vyriausybės patvirtintos priemonės namų ūkiams ir įmonėms remti taip pat naudingos siekiant išsaugoti bankų sektoriaus kapitalizaciją ir atsparumą dabartinėmis sudėtingomis veiklos sąlygomis. Nepaisant priimtų rizikos mažinimo priemonių, įskaitant bankų priežiūros institucijų suteiktą prudencinį lankstumą, COVID-19 protrūkis taip pat blogina bankų turto kokybę visoje Sąjungoje ir manoma, kad tai ir toliau tęsis ateinančiomis savaitėmis ir mėnesiais, taip pat ir Italijoje. Tai, taip pat sulėtėjusi teismo proceso bei sumažėjusios vertės turto tvarkymo veikla, daro poveikį neveiksnių paskolų mažinimo pastangoms. Šiuo atžvilgiu tvarių sprendimų, skirtų nuo krizės nukentėjusiems perspektyviems skolininkams, skatinimas, be kita ko, vengiant teisinio automatiškumo, yra būtina turto kokybės užtikrinimo sąlyga. Tuo tarpu tikslių ataskaitų apie turto kokybės pablogėjimą ir apdairius kredito standartus užtikrinimas taip pat gali padėti remti antrinės neveiksnių paskolų rinkos veikimą ir sumažinti neigiamą poveikį esamoms neveiksnių paskolų perleidimo iniciatyvoms;

(27) Veiksminga korupcijos prevencija ir sankcijos gali atlikti svarbų vaidmenį užtikrinant Italijos atsigavimą po krizės. Skaidrumas viešajame sektoriuje ir sugriežtintos kontrolės priemonės, visų pirma kovojant su korupcija, gali padėti išvengti organizuoto nusikalstamumo atstovų mėginimų įsiskverbti į ekonominį ir finansinį gyvenimą, iškreipti viešųjų pirkimų procedūras ir apskritai nukreipti investicijoms reikalingus viešuosius išteklius. Kartu viešųjų pirkimų procedūros turėtų išlikti veiksmingos, suderinant kruopščios stebėsenos ir savalaikiškumo poreikius. Baudžiamųjų bylų nagrinėjimo laikas apeliaciniuose teismuose vis dar kelia susirūpinimą, tačiau Parlamente svarstomos išsamios baudžiamojo proceso supaprastinimo reformos. Neseniai buvo sustiprinta Italijos kovos su korupcija sistema, tačiau ji turi būti užbaigta, be kita ko, taikant sankcijas renkamiems valstybės pareigūnams interesų konfliktų atveju;

(28) Europos semestras yra nuolatinio Sąjungos ekonominės ir užimtumo politikos koordinavimo sistema, galinti prisidėti prie tvarios ekonomikos. Užtikrindama, kad būtų visapusiškai įgyvendintos toliau pateiktos rekomendacijos, Italija prisidės prie pažangos, daromos siekiant DVT, ir bendrų pastangų užtikrinti konkurencingą tvarumą Sąjungoje;

(29) siekiant greitai atsigauti nuo ekonominio COVID-19 poveikio, labai svarbu glaudžiai koordinuoti ekonominės ir pinigų sąjungos šalių ekonomiką. Italija, kaip valstybė narė, kurios valiuta yra euro, atsižvelgdama į Euro grupės politines gaires, turėtų užtikrinti, kad jos politika ir toliau atitiktų rekomendacijas euro zonai ir būtų koordinuojama su kitų euro zonos valstybių narių politika;

(30) per 2020 m. Europos semestrą Komisija atliko išsamią Italijos ekonominės politikos analizę ir ją paskelbė 2020 m. šaliai skirtoje ataskaitoje. Be to, ji įvertino 2020 m. stabilumo programą ir tolesnius veiksmus, kurių Italija ėmėsi atsižvelgdama į ankstesniais metais jai skirtas rekomendacijas. Komisija įvertino ne tik jų svarbą tvariai fiskalinei ir socialinei bei ekonominei Italijos politikai, bet ir tai, kaip jie atitinka Sąjungos taisykles ir gaires, nes būtina stiprinti bendrą Sąjungos ekonomikos valdymą Sąjungos lygio priemonėmis prisidedant prie būsimų nacionalinių sprendimų;

(31) atsižvelgdama į tą vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2020 m. stabilumo programą, o jos nuomonė[10] pateikta visų pirma toliau išdėstytoje 1 rekomendacijoje;

(32) atsižvelgdama į Komisijos nuodugnios apžvalgos ir šio vertinimo rezultatus, Taryba išnagrinėjo [2020 m. nacionalinę reformų programą ir] 2020 m. stabilumo programą. Šiose rekomendacijose atsižvelgiama į poreikį kovoti su pandemija ir sudaryti palankesnes sąlygas ekonomikai atsigauti, nes tai pirmas būtinas žingsnis, kuris leistų koreguoti disbalansą. Rekomendacijos, kuriomis tiesiogiai mažinamas Komisijos pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 6 straipsnį nustatytas makroekonominis disbalansas, atspindėtos 1, 2, 3 ir 4 rekomendacijose,

REKOMENDUOJA Italijai 2020 ir 2021 m. imtis šių veiksmų:

1. Laikantis bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos, imtis visų būtinų priemonių, kad būtų veiksmingai kovojama su pandemija, palaikoma ekonomika ir remiamas būsimas atsigavimas. Kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinio laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas. Didinti sveikatos sistemos atsparumą ir pajėgumą sprendžiant problemas, susijusias su sveikatos priežiūros darbuotojais, svarbiais medicinos reikmenimis ir infrastruktūra. Stiprinti nacionalinių ir regioninių valdžios institucijų veiklos koordinavimą.

2. Tinkamai pakeisti pajamas ir suteikti galimybę, visų pirma netipiniams darbuotojams, naudotis socialine apsauga. Mažinti krizės poveikį užimtumui, be kita ko, pasitelkiant lankstaus darbo laiko tvarką ir aktyvią užimtumo paramą. Stiprinti nuotolinį mokymąsi ir įgūdžius, taip pat ir skaitmenine forma.

3. Užtikrinti veiksmingą priemonių, kuriomis siekiama užtikrinti mažųjų ir vidutinių įmonių, novatoriškų įmonių ir savarankiškai dirbančių asmenų likvidumą ir vengti vėluoti atlikti mokėjimus. Siekiant paremti ekonomikos atsigavimą, paankstinti brandžių viešųjų investicinių projektų įgyvendinimą ir skatinti privačiąsias investicijas. Sutelkti investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, visų pirma į švarią ir veiksmingą energijos gamybą ir naudojimą, mokslinius tyrimus ir inovacijas, darnųjį viešąjį transportą, atliekų tvarkymą ir vandentvarką, taip pat į sustiprintą skaitmeninę infrastruktūrą, kad būtų užtikrintas pagrindinių paslaugų teikimas.

[10] Pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 2 dalį.

4. Didinti teismų sistemos ir viešojo administravimo veiksmingumą.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas